

Блукальці та волоцюги нерідко залишають знаки на воротах, дверях і деревах, щоб їхні колеги знали трохи більше про людей, які живуть у будинках і на фермах, що трапляються їм у мандрах. Гадаю, щось подібне роблять і коти; як інакше пояснити, що вони час до часу приходять на нас на поріг, голодні, блохаті, покинуті?

Ми їх приймаємо. Виводимо бліх та кліщів, годуємо, веземо до ветеринара. Оплачуємо їм щеплення, а ще — яке неподобство! — стерилізацію.

І коти лишаються з нами — на кілька місяців, на рік чи й назавжди.

Більшість котів приходять улітку. Ми живемо в сільській місцевості якраз на такій відстані від міста, щоб тамтешнім жителям було зручно викидати котів біля нас.

Ми ніколи не маємо більше восьми котів одночасно, але рідко коли їх менше трьох. Наразі популяцію котів у мене вдома складають: Герміона і Горошинка, одна чорна, друга смугаста — дві божевільні сестри, що оселилися у мене в кабінеті на горищі і тримаються осторонь від інших; Сніжка, пухнаста блакитноока киця, яка багато років жила у лісі, але проміняла дикі хащі на м'які дивани й ліжка; і ще велетка Пушинка, пухнаста донька Сніжки, кішка-подушка черепахової масті з рудими, чорними і білими плямами — я знайшов її, напівмертву, ще кошеням у нашому гаражі, бо малеча заплуталася головою у сітці старої ракетки, але Пушинка, на

диво, не тільки вижила, а ще й виросла у найдобрішу кицю, яку я колись зустрічав.

І ще є чорний кіт, якого так і звати — Чорний Кіт. Він приблуdivся з місяць тому. Ми спершу не зрозуміли, що він тепер буде жити з нами: кіт здавався надто вгодованим як на нічийного і надто дорослим та упевненим як на покинутого. Кіт скидався на маленьку пантеру, а рухався, ніби латка п'тьми.

Одного літнього дня він з'явився під нашою ветхою верандою: на вигляд явно кіт, а не кішка, років вісьмох чи дев'ятьох, із зелено-жовтими очима, товариський, спокійний. Я вирішив, що він живе десь у сусідньому будинку чи на фермі.

Я на кілька тижнів поїхав, щоб дописати книжку, а коли повернувся, кіт так і жив у нас на веранді, зайнявши стару котячу підстилку, яку знайшли для нього діти. Тепер його стало не впізнати. Шерсть облізла цілими латками, на сірій шкірі виднілися глибокі подряпини. Під оком була рана, губа роздерта. Кіт схуд і здавався утомленим.

Ми відвезли Чорного Кота до ветеринара, який виписав йому антибіотики. Ми щовечора давали їх Котові, змішуючи з вологим кормом.

Дуже цікаво було, з ким він так б'ється. Зі Сніжкою, нашою прекрасною королевою-дикункою? З єнотами? Може, з опосумом, щурохвостим та ікластим?

Щоранку з'являлися нові рани — то Коту погризли бік; то до крові роздерли кігтями живіт.

Коли дійшло до такого, я заніс Кота до підвального приміщення, щоб він одужував біля пічки між стосами коробок. Чорний Кіт виявився на диво важким; я підняв його на руки, приніс йому кошик, лоток, їжу і воду. Причинивши по собі двері, я пішов мити руки, бо на них лишилася кров.

Кіт пробув у підвалі чотири дні. Спершу він був такий слабкий, що навіть не їв сам. Він мало не осліп на одне око через рану, кульгав, ледь ворухив язичком, а з розірваної губи сочився густий жовтий гній.

Я спускався до Кота щоранку і щовечора, годував його, змішуючи з кормом антибіотики, промивав найглибші рани і розмовляв із ним. У Кота був пронос, і хоч я регулярно виносив його лоток, смерділо у підвалі жахливо.

Ті чотири дні, що Чорний Кіт сидів у підвалі, для нашого дому виявилися кепськими: менша донечка послизнулася у ванні, вдарилася головою і мало не потонула; я дізнався, що проєкт, який припав мені до серця — сценарій для «Бі-бі-сі» за романом Гоуп Мірліз «Луд-у-Тумані» — не відбудеться, а сил починати з нуля і намагатися продати його іншим компаніям я не мав; старша донька поїхала до літнього табору і негайно почала присилати нам слізні листи і поштівки, по п'ять-шість штук на день, благаючи забрати її звідти; син посварився з найкращим другом так, що вони навіть не розмовляли; а дружина, повертаючись додому вночі, збила оленя. Тварина загинула, машина поламалася, дружина відбулася розсіченою бровою.

На четвертий день кіт уже походжав підвалом, непевно, але нетерпляче крутячись між стосами книжок і коміксів і коробками з книжками і касетами, картинами, подарунками та всяким мотлохом. Він занявчав, вимагаючи випустити його; я засумнівався, але зробив це.

Кіт пішов на веранду і проспав там решту дня.

Наступного дня на його боках з'явилися нові подряпини, а дощату підлогу веранди покривало чорне клоччя котячої шерсті. Його шерсті.

Старша донька надіслала листа, де писала, що табір наче й нічого, і ще кілька днів вона протримається; син помирився з другом, хоч я так і не дізнався, через що вийшла сварка — через колекційні картки, комп'ютерні ігри, «Зоряні війни» чи дівчину. Виявилось, що менеджер з «Бі-бі-сі», який зарубав «Луд-у-Тумані», брав хабарі («сумнівні позики») у незалежної продюсерської фірми, і його відправили у довічну відпустку; його наступниця прислала мені факс, і я з радістю впізнав жінку, яка, власне, і запропонувала мені цей проєкт, але пішла з «Бі-бі-сі».

Я подумав повернути Чорного Кота у підвал, але передумав. Натомість я вирішив вистежити тварину, що приходить до нашого будинку вночі, а тоді вирішити, що з нею робити — поставити пастку чи що.

На дні народження і на Різдво рідні дарують мені всілякі прибамбаси — дорогі іграшки, що лоскочуть уяву, але здебільшого так і лежать у коробках. Є і сушарка для їжі, і електричний ніж, і хлібопічка, і — цьогорічний подарунок — бінокль нічного бачення. На Різдво я одразу вставив у нього батарейки і, не в змозі дочекатися ночі, блукав темним підвалом, переслідуючи зграйку уявних шпаків. (Інструкція забороняла вмикати світло: так можна було пошкодити і прилад, і власні очі). Потім я сховав бінокль у коробку, і так він і лежав у кабінеті поруч із ящиком з комп'ютерними дротами і всякими забутими дрібничками.

Я подумав, що якщо сісти на веранді, тварина — пес, кіт, енот чи хто вона там — побачить мене і не прийде. Тому я поставив стільця у гардеробній (трішки більший за шафу), з якої було добре видно веранду, а коли всі у будинку поснули, вийшов на веранду і сказав Чорному Коту «добраніч».

«Цей кіт, — сказала моя дружина, коли він тільки прийшов до нас, — це особистість». І справді, його велика лев'яча морда з широким носом, зеленкувато-жовтими очима та ікластою, але ніби усміхненою пащею (з ранки справа на нижній губі досі сочився бурштиновий гній) мала на диво людський вираз.

Я погладив Кота по голові, почухав йому шийку, побажав всього найкращого. А тоді зайшов у будинок і вимкнув світло на веранді.

Всередині я сів на стілець у темряві і поклав на коліна бінокль нічного бачення. Увімкнув його: окуляри м'яко жевріли зеленим.

Я чекав у темряві.

Вирішивши поекспериментувати, я вдивлявся у темряву крізь бінокль, вчився наводити фокус, зважав до світу у відтінках зеленого. Стало аж страшно від того, скільки у нічному

повітрі роїться комах: нічний світ здавався якимсь кошмарним супом, у якому вирує життя. Я опустив бінокль, і перед очима постала густа чорнота і синява ночі — порожньої, мирної, спокійної.

Я чекав, боровся зі сном, виявив, що мені страшенно бракує сигарет та кави, звички до яких позбувся. Щось із цього точно відігнало б сон. Та я не встиг надто далеко відійти у світ сну і сновидінь, коли мене вирвав із нього репет в саду. Я похапцем підніс до очей бінокль і був розчарований, бо то виявилася всього-на-всього біла киця Сніжка, що латкою зеленаво-білого світла ковзнула через сад. Вона зникла у хащах зліва від будинку.

Я вже хотів був опустити бінокль, коли спало на думку, що треба подивитися, хто це сполохав Сніжку. Я почав вдивлятися у ніч трохи на відстані, виглядаючи великого єнота, собаку, злого опосума. І справді, дещо рухалося доріжкою до будинку. Я бачив це крізь бінокль — чітко, мов удень.

То був Диявол.

Раніше я ніколи не бачив Диявола, хоча писав про нього, а якби почали розпитувати, зізнався б, що не вірю у нього — хіба що як в уявну трагічну мільтонівську постать. Але фігура, що наближалася до будинку, не була Люцифером Мільтона. Це був Диявол.

Серце загупало у грудях так важко, що стало боляче. Я сподівався, що він мене не бачить, що я у безпеці за шибкою у темному будинку.

Прямуючи до будинку, постать мерехтіла, мінилася: то бикоподібна, ніби Мінотавр, то тонка й жіночна... а тоді вона перетворилася на kota, — величезного, вкритого шрамами сірувато-зеленого дикого kota, морда якого кривилася від ненависті.

Веранда має чотири широких білих сходинки, які непогано було б пофарбувати (я знав, що сходи білі, хоч крізь бінокль вони виглядали зеленими, як і весь світ). Диявол спинився біля підніжжя сходів і вигукнув щось, чого я не зрозумів — три чи, може, чотири слова на мові скорботній

і страшний, яка уже була старою, коли тільки починався Вавилон. І хоч я не розумів слів, від їхнього звуку у мене стало дибки волосся на потилиці.

А тоді почулося притишене швидко, проте розбірливе низьке гарчання — виклик на бій — і повільним хитким кроком на сходи вийшла геть від мене — назустріч Дияволі — чорна постать. Нині Чорний Кіт уже не рухався як пантера — він спотикався і хитався, ніби моряк, який щойно зійшов на берег.

Диявол перетворився на жінку. Вона заговорила до Кота примирливо, лагідно, на мові, схожій на французьку, простягнула до нього руку. Кіт вчепився у руку зубами, і жінка ощирилася і плюнула на нього.

А тоді вона підняла очі на мене, і якщо раніше я міг сумніватися у тому, що це справді Диявол, то тепер сумнівів не лишилося: очі жінки блимнули червоним полум'ям, але крізь прилад нічого бачення неможливо побачити червоний колір — тільки відтінки зеленого. І Диявол бачив мене крізь вікно. Щодо цього я сумнівів не маю. Диявол закрутився, зазмійвся і перетворився на шакалоподібну потвору з пласкою мордою, велетенською головою і бичачою шиєю, — якогось покруча гієни і динго. У поїденій лишаями шкурі ворушилися личинки. Почвара почала підніматися сходами.

Чорний Кіт кинувся на тварюку, і вони злилися в одну істоту, яка качалася по землі і звивалася так швидко, що я не встигав стежити.

Все це — у тиші.

Тоді почувся гуркіт — дорогою, на яку виходять вікна нашого будинку, проторохкотіла нічна вантажівка, і її фари спалахнули у моєму біноклі парою зелених сонць. Я опустив бінокль, і перед очима лишилася тільки темрява і м'яке світло передніх фар, яке змінилося червоним жеврінням задніх. Вантажівка поринула в ніщо.

Коли я знову підняв бінокль, дивитися не було на що. Тільки Чорний Кіт сидів на сходах і дивився у небо. Я підкрутив бінокль і побачив, як щось — якийсь стерв'ятник чи

орел — летить геть, а тоді воно зникла за деревами. Я вийшов на веранду, взяв Чорного Кота на руки, гладив його, шепотів йому ласкаві слова. Кіт жалібно занявчав, а потім заснув у мене на колінах, і я відніс його до його кошика, а сам пішов спати нагору. Вранці я побачив на джинсах і футболці засохлу кров.

Це сталося тиждень тому.

Істота, що приходить до мого будинку, робить це не щоночі, але часто: ми дізнаємося про це, коли бачимо рани на тілі кота і біль у його лев'ячих очах. Він більше не наступає на ліву передню лапу, а його праве око назавжди заплющилося.

Я не знаю, що ми такого зробили, що заслужили Чорного Кота. Я не знаю, хто послав його нам. І я — охоплений егоїстичним страхом — не знаю, чи довго він ще протримається.